Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

BİRİNCİ BÖLÜM KARAR

YAVUZ DURMUŞ VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Basvuru Numarası: 2013/6574

Karar Tarihi

: 16/12/2015

Baskan

: Burhan ÜSTÜN

Üyeler

: Serruh KALELİ

Hicabi DURSUN

Erdal TERCAN

Hasan Tahsin GÖKCAN

Raportör

: Cüneyt DURMAZ

Basvurucular

: 1. Yavuz DURMUŞ

2. Gurbet DURMUS

3. Bahar DURMUŞ

Vekili

: Av. Fatih CANBAZ

I. BASVURUNUN KONUSU

Başvuru, askerlik hizmetini yerine getirdiği dönemde izinden dönmekte iken bir ağaca asılmış şekilde bulunan başvurucuların babasının ölümüyle ilgili olarak yürütülen soruşturmanın yirmi yıl sürmesi ve bir sonuç alınamaması nedeniyle yaşam hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

BAŞVURU SÜRECİ II.

- Başvuru 19/8/2013 tarihinde İstanbul 13. Asliye Hukuk Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. Dilekçe ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesi neticesinde basyurunun Komisyona sunulmasına engel teşkil edecek bir eksikliğinin bulunmadığı tespit edilmiştir.
- Birinci Bölüm İkinci Komisyonunca 28/11/2013 tarihinde, başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
- Bölüm tarafından 21/11/2014 tarihinde yapılan toplantıda, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına ve başvuru belgelerinin bir örneğinin görüs için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmesine karar verilmiştir.
- 22/12/2014 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunulan Bakanlık görüşü, başvuruculara 24/12/2014 tarihinde bildirilmiş; başvurucular, Bakanlık görüşüne karşı beyanlarını 14/1/2015 tarihinde sunmuşlardır.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

- 6. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) aracılığıyla erişilen bilgi ve belgeler çerçevesinde ilgili olaylar özetle şöyledir:
- 7. Başvurucuların babaları Yaşar Durmuş, askerlik hizmetini yerine getirdiği dönemde izinden dönmekte iken 5/4/1993 tarihinde İstanbul ili Maltepe ilçesi Gülensu Mahallesi minibüs son durağının arkasında bulunan çam fidanlığındaki bir ağaca asılmış şekilde ölü olarak bulunmuştur. Başvuru formunda bu alanın askerî bölge içinde olduğu ileri sürülmektedir. Yaşar Durmuş'un çocukları olan başvurucuların ikisi 1992, diğeri ise 1990 doğumludur.
- 8. Olay ile ilgili olarak Kartal Cumhuriyet Başsavcılığınca (Cumhuriyet Başsavcılığı) Sor. No: 1993/6780 sayılı dosya üzerinden soruşturma açılmıştır.
- 9. Kolluk tarafından düzenlenen 5/4/1993 tarihli görgü ve tespit tutanağı ile olay yeri krokisine göre müteveffanın asıldığı ağacın üzerinde "İşte ihanetin sonu. Kökünü kazıyacağız. Biji serok Apo. Pkk" yazılı bir bez pankart ile müteveffanın ağzına sıkıştırılmış 10.000 TL kâğıt paranın olduğu tespit edilmiştir. Anılan tutanakta müteveffanın askerî bölgeye ait fidanlıkta bulunduğu ve üzerinde askerî kimlik olduğu kayda geçilmiştir. Cumhuriyet Savcısının talimatı ile ceset bulunduğu yerden alınarak Kartal Devlet Hastanesi morguna kaldırılmıştır.
- 10. 6/4/1993 tarihinde Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından adlı tabip de olduğu hâlde ceset üzerinde haricî muayene yapılmıştır. Vücudun herhangi bir yerinde cebir, şiddet, ateşli, kesici, delici, bereleyici silah izine rastlanmamıştır. Ancak müteveffanın önceden iple boğulmak sureti ile mi yoksa asılmak sureti ile mi öldürüldüğü hususunun kesin olarak saptanması amacıyla ceset üzerinde otopsi yapılmasına karar verilmiştir.
- 11. 6/4/1993 tarihli Ölü Muayene ve Otopsi Tutanağı'nda ifadesine başvurulan kimlik tanığı H.D., "müteveffanın öz amcasının oğlu olduğunu, asker firarisi olup, şubesine teslim olmayarak, direk İstanbul'a geldiğini duyduğunu, Tatvan'daki yakınlarının kendisini araması üzerine gelip cesedi teşhis ettiğini" söylemiştir.
- 12. 7/4/1993 tarihinde Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Başkanlığınca Kartal Cumhuriyet Başsavcılığına hitaben yazılan yazıda, olay yerinin krokisi ve varsa fotoğraflarının gönderilmesi talep edilmiştir.
- 13. Ceset üzerinde 6/4/1993 tarihinde yapılan inceleme sonucu İstanbul Adli Tıp Kurumunca düzenlenen 30/6/1993 tarihli ve 166 sayılı otopsi raporunda "Maktulün ölümünün boyuna bağ tatbiki sonucu meydana gelmiş olduğu, telemin özelliği dikkate alındığında olayın ası veya ipin enseden yukarı doğru çektirilmesi şeklindeki bağla boğma sonucu oluşabileceği, or(i)jin tayininin kesin olarak yapılamayacağı, olayın oluş şekli ellerin ve ayakların bağlı oluşu ve olay yerindeki keşif tutanağında yer alan bulgular göz önüne alındığında, boyuna bağ tatbikinin başkası veya başkaları tarafından uygulanmış olduğu kanaatine varıldığı..." bildirilmiştir.
- 14. Cumhuriyet Başsavcılığı 14/4/1993 tarihli yazısında, Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesinden olayın araştırılmasını talep etmiştir.
- 15. Müştekiler Yunus Durmuş ve Rıza Durmuş 8/3/1995 tarihinde Emniyet Müdürlüğüne sundukları dilekçelerinde (K.) soyadlı dört kişinin olayın faili olabileceğini

ileri sürmüştür. Emniyet Müdürlüğünün 14/7/1995 tarihli yazısıyla belirtilen kişilerden aynı gün alınan ifadeler Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilmiştir.

- 16. Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen soruşturma sonucunda suçun niteliği de gözetilerek 29/9/1995 tarihinde Devlet Güvenlik Mahkemeleri (DGM) İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına görevsizlik kararı verilmiştir.
- 17. 14/11/1995 tarihinde müştekiler Yunus Durmuş ve Rıza Durmuş'un ifadelerine başvurulmak üzere celpleri talep edilmiştir.
- 18. İstanbul DGM Cumhuriyet Savcısı tarafından 18/12/1995 tarihinde şüpheliler A.K., K.K. ve M.M.K.'nın; 2/1/1996 tarihinde ise K(n).K.'nın ifadeleri alınmıştır.
- 19. 11/3/1996 tarihinde İstanbul DGM Cumhuriyet Başsavcısı tarafından Maltepe İlçe Emniyet Müdürlüğüne müzekkere yazılmış ve maktul Yaşar Durmuş'un faillerinin aranması ve yakalanması sürecinde iki ayda bir bilgi verilmesi istenmiştir. Bakanlık görüşünde, bu yazı üzerine faillerin bulunamadığına dair kolluk cevabının düzenli olarak gönderildiği belirtilmiştir. Başvuru ekinde yer alan ve Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından Emniyet Müdürlüğüne yapılan bildirimde ise 7/7/1998 tarihli ve 1995/1882 sayılı yazıya verilen cevabın yetersiz ("sorumsuzluk örneği") olduğu belirtilerek yazının gereğinin tam olarak ikmali talep edilmiştir.
- 20. Soruşturma kapsamında DGM Cumhuriyet Başsavcılıklarının kapatılmasından sonra (5190 Sayılı Kanun ile yetkili) İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca 2/9/2004 tarihinde kolluğa yazılan müzekkere ile soruşturma yürütülmeye devam edilmiştir.
- 21. Bakanlık görüşünde yer verildiği üzere değiştirilen mevzuat gereğince soruşturma 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 250. maddesi gereğince görevli İstanbul Cumhuriyet Savcılığınca yürütülmeye devam edilmiş ve bu süreçte kolluğa, faillerin açık kimlik bilgilerinin tespiti ile arama ve yakalama çalışmalarının yürütülmesine dair aynı nitelikte çok sayıda müzekkere yazılmış ve faillerin bulunamadığına dair düzenli olarak kolluk kuvvetleri cevap vermiştir.
- 22. Başvuru ekinde yer alan 5/1/2009 tarihli Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından Emniyet Müdürlüğüne gönderilen tekit yazısında ise "şüpheli ve şüphelilerin açık kimliklerinin belirlenerek yakalanmaları ve haklarında gerekli soruşturmaların yapılarak soruşturma dosyası ile birlikte mevcuden hazır bulundurulmaları, yakalanamamaları halinde yapılan çalışmaların TEKİDE mahal bırakılmaksızın her 2 ayda bir bilgi verilmesi" isteminin yerine getirilmediği anlaşıldığından bahisle tahkikat hakkında çok acele bilgi verilmesi talep edilmiştir.
- 23. Değişen mevzuat gereğince soruşturmanın 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 10. maddesi uyarınca görevlendirilen (TMK 10. madde ile görevli) İstanbul Cumhuriyet Savcılığınca yürütülmesine devam edilmiştir.
- 24. Başvurucuların vekili Av. Fatih Canbay 4/4/2013 havale tarihli dilekçe ile soruşturmaya ilişkin beyan ve taleplerde bulunmuştur.
- 25. Başvurucuların vekilince 30/4/2013 tarihinde Başbakanlık, İçişleri Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, 2. Zırhlı Tugay Komutanlığı, Tatvan Askerlik Şubesi ve Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığına yazılan benzer içerikli dilekçelerle Yaşar Durmuş'un ölüm olayına ilişkin bilgi talebinde bulunulmuştur. Yapılan başvurulara verilen cevaplarda kayda değer herhangi bir bilgi sunulmamıştır.

- 26. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (TMK 10. madde ile görevli) 29/4/2013 tarihli ve Sor. No: 1995/1882, K.2013/310 sayılı kararıyla olay ve dört şüpheli hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararını vermiştir. Kararın ilgili bölümü şöyledir:
 - "1- Şüpheli K. K. hakkındaki soruşturmanın şüphelinin ölümü nedeniyle TCK 64 madde uyarınca,
 - 2- Şüpheliler A. K., K. K., M. M. K. hakkındaki maktul Yaşar Durmuş'un ölümüne katıldıklarına dair somut hiçbir delilin elde edilemediği anlaşıldığından şüpheliler hakkında delil yetersizliği nedeniyle,
 - 3- Maktul Yaşar Durmuş'un 5/4/1993 tarihinde öldürülmesi olayı ile ilgili olarak yapılan soruşturma sonucunda olayı gerçekleştiren fail ya da faillere ulaşılamadığı, olay tarihinden itibaren 765 sayılı TCK'nın 450 ve 102/1 maddeleri uyarınca 20 yıllık zamanaşımı süresinin dolduğu anlaşıldığından zamanaşımı nedeniyle,

Kovuşturmaya yer olmadığına... itirazı kabil olmak üzere karar verildi."

27. Başvurucuların, anılan karara karşı yaptıkları itirazı inceleyen Bursa 6. Ağır Ceza Mahkemesi (TMK 10. madde ile görevli) 20/6/2013 tarihli ve2013/600 Değişik İş sayılı kararıyla itirazın reddine karar vermiştir. Kararın ilgili bölümü şöyledir:

"Suç tarihi itibariyle yürürlükte bulunan mülga 765 sayılı TCK'nın 102/1. maddesinde 'Kanunda başka türlü yazılmış olan ahvalın maadasında hukuku amme davasının, ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis ve müebbet ağır hapis cezalarını müstelzim cürümlerde yirmi sene geçmesiyle ortadan kalkar.' düzenlemesi yapılmıştır. Maktule karşı işlenen eylemin 765 sayılı yasanın 450. maddesinde düzenlenerek eylem 'ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis cezası' olarak müeyyide altına alınmıştır. Ölen Yaşar Durmuş'un cesedinin 5/4/1993 tarihinde bulunduğu, buna göre suç tarihinde yürürlükte bulunan belirtili yasal düzenleme nazara alındığında eylemin 20 yıllık dava zamanaşımına tabi olduğu ve 5/4/2013 tarihinde zamanaşımının dolduğu, ayrıca şüphelilerin atılı eylemi işlediklerine dair CMK'nın 170/2. maddesinde öngörüldüğü şekilde kamu davası açılmasını gerektirir mahiyette yeterli şüphe bulunmadığı anlaşılmıştır. Bu nedenlerle yapılan itirazın reddine karar verilmiş(tir.)..."

28. Anılan karar başvuruculara 19/7/2013 tarihinde tebliğ edilmiştir. Başvurucular 19/8/2013 tarihinde yasal süresi içinde bireysel başvuruda bulunmuşlardır.

B. İlgili Hukuk

29. 1/3/1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 102. maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Kanunda başka türlü yazılmış olan ahvalin maadasında hukuku amme davası:

1 - Ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis ve müebbed ağır hapis cezalarını müstelzim cürümlerde yirmi sene,

... geçmesiyle ortadan kalkar.

Bu kanunun ikinci kitabının birinci babında yazılı ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis veya müebbed yahud muvakkat ağır hapis cezalarını müstelzim cürümlerin yurd dışında işlenmesi halinde dava müruru zamanı yoktur."

- 30. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Dava zamanaşımı süresinin durması veya kesilmesi" kenar başlıklı 67. maddesinin ilgili bölümleri şöyledir:
 - "(2) Bir suçla ilgili olarak;
 - a) Şüpheli veya sanıklardan birinin savcı huzurunda ifadesinin alınması veya sorguya çekilmesi,
 - b) Şüpheli veya sanıklardan biri hakkında tutuklama kararının verilmesi,
 - c) Suçla ilgili olarak iddianame düzenlenmesi,
 - d) Sanıklardan bir kısmı hakkında da olsa, mahkûmiyet kararı verilmesi, Halinde, dava zamanaşımı kesilir.
 - (3) Dava zamanaşımı kesildiğinde, zamanaşımı süresi yeniden işlemeye başlar. Dava zamanaşımını kesen birden fazla nedenin bulunması halinde, zamanaşımı süresi son kesme nedeninin gerçekleştiği tarihten itibaren yeniden işlemeye başlar.
 - (4) Kesilme halinde, zamanaşımı süresi ilgili suça ilişkin olarak Kanunda belirlenen sürenin en fazla yarısına kadar uzar."
 - 31. Hâkimler ve Savçılar Yüksek Kurulunun soruşturma usul ve esaslarına ilişkin 18/10/2011 tarihli genelgesinin ilgili bölümü şöyledir:
 - 50. Faili meçhul olay ve cinayetlerin soruşturulmasında,
 - g) Soruşturma evraklarının ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından sık sık gözden geçirilmesi, ancak sadece soruşturma evrakının en üstündeki müzekkereye cevap verilmiş olup olmadığı ile yetinilmeyerek içeriği itibarıyla başkaca eksik kalmış bir husus varsa onun da tamamlanması için gerekli yazının yazılması, sonucunun uygun aralıklarla takip edilmesi,"
 - 32. 5271 sayılı Kanun'un "Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar" kenar başlıklı 172. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:
 - "(1) Cumhuriyet savcısı, soruşturma evresi sonunda, kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilememesi veya kovuşturma olanağının bulunmaması hâllerinde kovuşturmaya yer olmadığına karar verir. Bu karar suçtan zarar gören ile önceden ifadesi alınmış veya sorguya çekilmiş şüpheliye bildirilir. Kararda, itiraz hakkı, süresi ve mercii gösterilir."
 - 33. 5271 sayılı Kanun'un "Cumhuriyet savcısının kararına itiraz" kenar başlıklı 173. maddesinin 18/6/2014 tarihli ve 6545 sayılı Kanun'un 71. maddesi ile değişiklik yapılmadan önceki (1) numaralı fıkrası şöyledir:
 - "(1) Suçtan zarar gören, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren on beş gün içinde, bu kararı veren Cumhuriyet savcısının yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesine itiraz edebilir."

- 34. 5271 sayılı Kanun'un "İtirazın Cumhuriyet savcısına ve karşı tarafa tebliği ile inceleme ve araştırma yapılması" kenar başlıklı 270. maddesi şöyledir:
 - "(1) İtirazı inceleyen merci, yazı ile cevap verebilmesi için itirazı, Cumhuriyet savcısı ve karşı tarafa bildirebilir. Merci, inceleme ve araştırma yapabileceği gibi gerekli gördüğünde bunların yapılmasını da emredebilir.
 - (2) 101 ve 105 inci maddeler uyarınca yapılan itiraz üzerine Cumhuriyet savcısından görüş alınması durumunda, bu görüş şüpheli, sanık veya müdafiine bildirilir. Şüpheli, sanık veya müdafii üç gün içinde görüşünü bildirebilir."
 - 35. 5271 sayılı Kanun'un "Karar" kenar başlıklı 271. maddesi şöyledir:
 - "(1) Kanında yazılı haller saklı kalmak üzere, itiraz hakkında duruşma yapmaksızın karar verilir. Ancak, gerekli görüldüğünde Cumhuriyet savcısı ve sonra müdafi veya vekil dinlenir.
 - (2) İtiraz yerinde görülürse merci, aynı zamanda itiraz konusu hakkında da karar verir.
 - (3) Karar mümkün olan en kısa sürede verilir.
 - (4) Merciin, itiraz üzerine verdiği kararları kesindir; ancak ilk defa merci tarafından verilen tutuklama kararlarına karşı itiraz yoluna gidilebilir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

36. Mahkemenin 16/12/2015 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvurucuların 19/8/2013 tarihli ve 2013/6574 numaralı bireysel başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

A. Basvurucuların İddiaları

Başvurucular, babaları Yaşar Durmuş'un askerlik hizmetini yerine getirdiği dönemde izinden dönmekte iken askerî bölgeye ait bir alanda ağaca asılmış şekilde ölü olarak bulunduğunu, aynı ağacın üzerinde "İşte ihanetin sonu. Kökünü kazıyacağız. Biji serok Apo. Pkk" yazılı bir bez pankartın asılmış olduğunun görüldüğünü, olaya ilişkin yapılan soruşturmanın yirmi yıl sürdüğünü, özenli ve hızlı bir araştırmanın yapılmadığını, dosvanın görevsiz savçılıkta iki yıl bekletildiğini, cinayetin örgütsel yönünün aydınlatılması görevlilerinin olaya katkılarının bir çabanın gösterilmediğini, kamu konusunda araştırılmadığını, süpheli ve sikâyetçilerin ifadelerinin alınması için uzun vıllar beklenildiğini, soruşturma sonucunda şüpheliler hakkında delil yetersizliğinden ve olay ile ilgili olarak da zamanaşımından dolayı "kovuşturmaya yer olmadığına" kararı verildiğini, bu nedenlerle Anayasa'nın 36. maddesinin ihlal edildiğini iddia etmişlerdir. Ayrıca başvurucular, olayın gerçekleştiği yerin askerî alan olduğu ve ölen kişinin asker olduğu gerceğinin sorusturma makamları tarafından dikkate alınmadığını, bu nedenle olayın asker kişiler ve askerlikle ilgili yönlerinin hiç araştırılmadığını ileri sürmüşlerdir.

B. Değerlendirme

38. Anayasa Mahkemesi, olayların başvurucular tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder. (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucular tarafından Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı ile bağlantı kurularak ileri sürülen iddiaların, Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkı kapsamında olduğu değerlendirilmiş ve inceleme bu kapsamda yapılmıştır.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

- 39. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, ancak ihlale yol açtığı ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal nedeniyle güncel ve kişisel bir hakkı doğrudan etkilenenlerin bireysel başvuru hakkına sahip oldukları kurala bağlanmıştır. Yaşam hakkının doğal niteliği gereği, yaşamını kaybeden kişi açısından bu hakka yönelik bir başvuru ancak yaşanan ölüm olayı nedeniyle ölen kişinin mağdur olan yakınları tarafından yapılabilecektir (Serpil Kerimoğlu ve diğerleri, B. No: 2012/752, 17/9/2013, § 41). Başvuru konusu olayda başvurucular, ölen kişinin çocuklarıdır. Bu nedenle başvuru ehliyeti açısından bir eksiklik bulunmamaktadır.
- 40. Etkili bir soruşturma yürütülmemesi suretiyle Anayasa'nın 17. maddesinin ihlal edildiğine dair iddialar içeren başvurunun 6216 sayılı Kanun'un 48. maddesi uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olmadığı görüldüğünden başvurunun bu kısmının kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.
- 41. Başvurucular ayrıca yakınlarının dönemin karanlık bağlantıları olan kamu görevleri tarafından öldürülmüş olabileceğini ya da olay yerinde elde edilen deliller doğrultusunda PKK terör örgütü tarafından öldürülmüş olsa da yakalanmalarının kamu görevlilerince istenmemiş olabileceğini ve dolayısıyla kamu görevlilerinin ihmali bulunduğunu ileri sürmüşlerdir. Bununla birlikte başvuru formunun genelinde başvurucuların, bu iddialarını destekleyecek somut bir bilgi ve belge bulunmadığı gibi olayın bu yönde gelişmiş olabileceğine dair tutarlı bir açıklamaya da yer vermemiş oldukları görülmektedir.
- 42. Olay hakkında yürütülen soruşturmanın etkililiği ile de bağlantılı olmak üzere somut olayda Anayasa Mahkemesi açısından başvurucuların yakınının kamu görevlileri tarafından ya da kamu görevlilerinin suç ortaklığı yapması sonucu öldürüldüğü yönünde bir inceleme yapılmasını gerektirecek (makul şüphenin ötesinde) bir tespitte bulunulması mümkün görünmemektedir. Başvurucuların şikâyetlerinin genelinin de olay hakkında yürütülen soruşturmadaki eksikliklere ilişkin olduğu da dikkate alındığında somut olay açısından incelemenin doğrudan olay hakkında yürütülen soruşturmanın etkili olup olmadığı hususunda yapılması gerekmektedir.
- 43. Nitekim Anayasa'nın 17. maddesinde düzenlenen yaşam hakkı kapsamında devletin yerine getirmek zorunda olduğu pozitif yükümlülüklerin usule ilişkin boyutu, yaşanan ölüm olayının tüm yönlerinin ortaya konulmasına ve sorumlu kişilerin belirlenmesine imkân tanıyan etkili bir soruşturma yürütülmesini gerektirmektedir (Sadık Koçak ve diğerleri, B. No: 2013/841, 23/1/2014, § 94). Bu yükümlülük sadece bir kamu görevlisinin eylemi veya ihmali sonucu meydana gelen ölüm olayları açısından geçerli değildir. Devletin -doğal olmayan her ölüm olayında kendisi, öldürmeme ya da yaşamı koruma yükümlülüklerini ihlal etmemiş olsa da- gerçekleşen ölümün sebebini ve varsa sorumlularını ortaya çıkarmaya yönelik etkili bir soruşturma yapmamış olması, soruşturma yükümlülüğünün ihlalini doğurabilir. Zira bu tür olaylarda etkili bir soruşturma yürütülmesi, yaşam hakkını korumak için ihdas edilen yasal ve idari çerçevenin etkili bir şekilde uygulanmasının güvencesini oluşturmaktadır (Filiz Aka, B. No: 2013/8365, 10/6/2015, §§ 25, 26).

2. Esas Yönünden

a. Bakanlığın Görüşü

44. Bakanlık görüşünde, başvurucuların iddialarına ilişkin olarak öncelikle Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihatları uyarınca

yaşam hakkı kapsamında yürütülecek ceza soruşturmasının etkili olabilmesi için yetkililerin resen harekete geçmesi, soruşturmakla görevli olan ve soruşturmayı yürüten kişilerin olaylara karışmış olabilecek kişilerden bağımsız olmaları; soruşturmanın, ölenin ailesinin meşru çıkarlarının korunması için yeterli ölçüde açık olması, makul bir hızlılık içinde yürütülmesi, sorumluların belirlenmelerine ve gerekirse cezalandırılmalarına imkân verecek nitelikte olması gerektiği ifade edilmiştir.

- 45. Bakanlık görüşünde, yine mahkeme kararlarına dayanılarak somut olayda varılan sonuçla ilgili değil; bu sonucu doğuran araçlarla ilgili bir yükümlülüğün söz konusu olduğu, yetkililerin somut olaya ilişkin delillerin toplanabilmesi için kendilerinden beklenen bütün makul önlemleri almaları gerektiği, soruşturmada sorumlu kişi ya da kişilerin tespit edilmesini engelleyebilecek nitelikteki her eksikliğin onun etkinliğine zarar verebileceği belirtilmiştir.
- 46. Görüşün devamında somut olayla ile ilgili olarak başvurucuların yakınının fidanlıkta ölü olarak bulunduğu, soruşturma kapsamında ölü muayene ve otopsi işlemlerinin yapıldığı ve ölüm nedeninin belirlendiği, alınan raporda başvurucuların yakınının başkaları tarafından öldürülmüş olduğu yönünde kanaat bildirildiği, olaydan yaklaşık iki yıl sekiz ay kadar sonra dört kişinin şüpheli olarak ifadelerinin alındığı, soruşturmada 11/3/1996 tarihinde daimî arama kararı verildiği ve kolluk kuvvetlerince Cumhuriyet Başsavcılığına düzenli olarak bilgi verildiği, olay tarihi üzerinden yirmi yıl geçmesi sonucu soruşturmanın zamanaşımına uğraması nedeniyle kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiği ifade edilmiştir.

b. Konuya İlişkin Genel İlkeler

47. Anayasa'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir."

- 48. Kişinin yaşam hakkı ile maddi ve manevi varlığını koruma hakkı, birbiriyle sıkı bağlantıları olan devredilmez ve vazgeçilmez haklarındandır. Anayasa Mahkemesince belirtildiği üzere yaşam ve vücut bütünlüğü üzerindeki temel hak, devletlere pozitif ve negatif yükümlülük yükleyen haklardandır (AYM, E.2007/78, K.2010/120, 30/12/2010).
- 49. Kabul edilebilirlik değerlendirmesinin yapıldığı kısımda da ifade edildiği gibi Anayasa'nın 17. maddesinde düzenlenen yaşam hakkı kapsamında devletin yerine getirmek zorunda olduğu pozitif yükümlülüklerin usule ilişkin boyutu, doğal olmayan her ölüm olayının tüm yönlerinin ortaya konulmasına, sorumlu kişilerin belirlenmesine ve gerekiyorsa cezalandırılmasına imkân tanıyan etkili bir soruşturmanın yürütülmesini gerektirmektedir (Serpil Kerimoğlu ve diğerleri, § 54).
- 50. Yürütülen ceza soruşturmalarının amacı, yaşam hakkını koruyan mevzuat hükümlerinin etkili bir şekilde uygulanmasını ve sorumluların ölüm olayına ilişkin hesap vermelerini sağlamaktır. Bu bir sonuç yükümlülüğü değil, uygun araçların kullanılması yükümlülüğüdür. Diğer yandan burada yer verilen değerlendirmeler hiçbir şekilde Anayasa'nın 17. maddesinin, başvuruculara üçüncü tarafları adli bir suç nedeniyle yargılatma ya da cezalandırma hakkı verdiği; tüm yargılamaları mahkûmiyetle ya da belirli bir ceza kararıyla sonuçlandırma ödevi yüklediği anlamına gelmemektedir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 56, benzer yöndeki AİHM kararı için bkz. *Kolevi/Bulgaristan*, B. No: 1108/02, 5/11/2009, § 192).

- 51. Soruşturmanın etkililik ve yeterliliğini temin adına soruşturma makamlarının harekete geçmesi ve ölüm olayını aydınlatabilecek, sorumluların tespitine yarayabilecek bütün delillerin toplanması gerekmektedir. Soruşturmada ölüm olayının nedenini veya sorumlu kişilerin ortaya çıkarılması imkânını zayıflatan bir eksiklik, etkili sorusturma yürütme kuralıyla çelisme riski taşır (Serpil Kerimoğlu ve diğerleri, § 57). Bu kapsamda yetkililerce tanıklarının ifadelerinin alınması, bilirkişi incelemeleri ve gerektiğinde eksiksiz ve detaylı bir rapor hazırlanmasına imkân verecek otopsinin yapılması gibi söz konusu olaylarla ilgili kanıtların elde edilmesi için soruşturma konusu olayın gerektirdiği mümkün olan tüm tedbirlerin alınması; ölümün gerçekleşme sebebinin objektif analizinin yapılması, soruşturma sonucunda alınan kararın soruşturmada elde edilen tüm bulguların kapsamlı, nesnel ve tarafsız bir analizine dayalı olması ve soruşturma sonucunda verilen kararın, yaşam hakkına yönelik bir müdahale varsa bu müdahalenin, Anayasa'nın aradığı zorunlu bir durumdan kaynaklanan ölçülü bir müdahale olup olmadığına yönelik bir değerlendirme içermesi de gerekmektedir (Cemil Danısman, B. No: 2013/6319, 16/7/2014, § 99; Turan Uytun ve Kevzer Uytun, B. No: 2013/9461, 15/12/2015, § 73; benzer yöndeki AİHM kararı için bkz. Giuliani ve Gaggio/İtalya [BD], B. No: 23458/02, 24/3/2011, § 301).
- 52. Gerçekleşen bir ölüm olayına ilişkin delillerin değerlendirilmesi idari ve yargısal makamların ödevidir. Ancak Anayasa Mahkemesinin, başvuru konusu olayın gelişim şeklini anlayabilmek ve başvurucuların yakınlarının ölümünün tüm yönlerinin aydınlatılması noktasında soruşturma makamları ve derece mahkemeleri tarafından atılması gereken adımları nesnel bir şekilde değerlendirmek için olayın oluşum şeklini incelemesi gerekebilmektedir (*Rıfat Bakır ve diğerleri*, B. No: 2013/2782, 11/3/2015, § 68).
- 53. Soruşturmanın etkililiğini sağlayan en alt seviyedeki inceleme, başvuruya konu soruşturmanın kendine özgü koşullarına göre değişir. Bu koşullar, ilgili bütün olay ve olgular temelinde ve soruşturmanın pratik gerçekleri dikkate alınarak değerlendirilir. Bu nedenle soruşturmanın etkililiği bakımından her olayda geçerli olmak üzere bir asgari soruşturma işlemler listesi veya benzeri bir asgari ölçüt belirlemek mümkün değildir (Fahriye Erkek ve diğerleri, B. No: 2013/4668, 16/9/2015, § 68; benzer yöndeki AİHM kararı için bkz. Velcea ve Mazare/Romanya, B. No: 64301/01, 1/12/2009 § 105).
- 54. Yürütülecek soruşturmalarda, makul bir hızda gerçekleştirilme ve özen gösterilme zorunluluğu da zımnen mevcuttur. Bazı özel durumlarda soruşturmanın veya kovuşturmanın ilerlemesine engel olan unsurlar ya da güçlükler bulunabilir. Ancak bir soruşturmada ve soruşturmanın devamında yapılan kovuşturmada yetkililerin hızlı hareket etmeleri; yaşanan olayların daha sağlıklı bir şekilde aydınlatılabilmesi, kişilerin hukukun üstünlüğüne olan bağlılığını sürdürmesi ve hukuka aykırı eylemlere hoşgörü gösterildiği ya da kayıtsız kalındığı görünümü verilmesinin engellenmesi açısından kritik bir öneme sahiptir (Deniz Yazıcı, B. No: 2013/6359, 10/12/2014, § 96; Filiz Aka, § 29).
- 55. Faili açık olmayan ve şüpheli bir şekilde gerçekleşen ölümlere ilişkin soruşturmaların, olayın tam olarak nasıl gerçekleştiğini ortaya koyacak şekilde yürütülmesi yerine sadece bu olaya belirli bir kişinin karıştığı veya hiçbir şekilde bu kişinin karışmasının söz konusu olmadığını ortaya koyacak şekilde yürütülmesi, usul yükümlülüğünü karşılamak için yeterli değildir (*Turan Uytun ve Kevzer Uytun*, § 89; benzer yöndeki AİHM kararı için bkz. Sultan Dölek ve diğerleri / Türkiye, B. No: 34902/10, 28/4/2015, § 69). Yukarıda da ifade edildiği gibi (Serpil Kerimoğlu ve diğerleri, § 57) soruşturma makamlarının yükümlülüğü ölüm nedeninin ortaya çıkarılmasını da içermektedir.

c. İlkelerin Somut Olaya Uygulanması

- 56. Başvuru konusu olayda yürütülen soruşturma işlemlerine bakıldığında olayın ihbar edilmesi üzerine kolluk görevlilerince hemen olay yerine gidildiği ve durumun Cumhuriyet Başsavcılığına bildirildiği anlaşılmaktadır. Cumhuriyet Savcısı'nın olay yerine gittiğine dair tutanaklarda bir bilgi bulunmamakta olup otopsi ve ölü muayene tutanağında Cumhuriyet Savcısı'nın talimatı üzerine cesedin aynı gün Kartal Devlet Hastanesine kaldırıldığı bilgisi yer almaktadır. Ertesi gün Cumhuriyet Savcısı ve adli tıp uzmanı doktorun katılımıyla hastanede ölü haricî muayenesi yapılmış ve müteveffanın önceden iple boğulmak suretiyle mi yoksa asılmak suretiyle mi öldürüldüğü hususunun kesin olarak saptanınası amacıyla ceset üzerinde otopsi yapılmasına karar verilmiştir. 30/6/1993 tarihli otopsi tutanağında boğulmanın ası öncesinde veya ası sırasında mı gerçekleştiğine ilişkin bir sonuca ulaşılamayarak sadece "keşif tutanağında yer alan bulgular göz önüne alındığında, boyuna bağ tatbikinin başkası veya başkaları tarafından uygulanmış olduğu kanaatine varıldığı" ifade edilmiştir.
- 57. Yaklaşık iki buçuk yıl sonra 29/9/1995 tarihinde, görevsizlik kararı verilerek dosya DGM İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir. Kartal Cumhuriyet Başsavcılığının görevsizlik kararında sanık olarak (K.) soyadlı dört kişinin ismi yer almıştır. 18/12/1995 tarihinde ilk üç şüphelinin, 2/1/1996 tarihinde ise dördüncü şüphelinin ifadeleri alınmıştır. 11/3/1996 tarihinde İstanbul DGM Cumhuriyet Başsavcısı tarafından daimî arama kararı verilmiş, Emniyet Müdürlüğüne müzekkere yazılmıştır. Emniyet Müdürlüğünce yapılan bilgilendirmelerde herhangi bir gelişmeye ilişkin bilgi bulunmaksızın faillerin bulunması çalışmalarına devam edildiği ifade edilmiştir.
- 58. Soruşturma dosyasında, cesedin bulunduğu yerin civarında olayı gören kişilerin olup olmadığına ilişkin bir sorgulama yapıldığına dair bir bilgi bulunmadığı gibi müteveffanın yakınlarından, askerlik yaptığı birliğin mensuplarından ya da cesedin bulunduğu iddia edilen yerdeki (cesedin bulunduğu yerin doğrudan askerî birlik sınırları içinde olup olmamasının çok da bir önemi bulunmaksızın) askerî birlikteki veya civardaki kişilerden beyan alma yoluna gidilmediği görülmektedir. Daha da önemlisi müştekilerin 8/3/1995 tarihinde talep etmelerine rağmen müteveffanın uzaktan akrabası olan dört kişinin olaydan ancak 2 yıl 8 ay sonra şüpheli olarak sorgulandığı görülmektedir.
- 59. Cinayetin terör örgütü tarafından işlenmiş olabileceği ihtimali karşısında bu yönü aydınlatmak adına müteveffanın ve diğer şüphelilerin terör örgütü ile bağlantısının olup olmadığının soruşturmanın ilk evresinde sorgulanması gerektiği, bu yönde destekleyici bilgi ve belgeye ulaşılamaması durumunda da kişisel husumet gibi diğer nedenlerle işlenmiş olup olmadığı konusunda soruşturmaya devam edilmesinin somut olayın gerçekleşme koşullarında makul yöntem olacağı kabul edilebilecektir. Bu çerçevede cinayetin terör örgütü tarafından işlenmiş olup olmadığının tespiti adına müteveffanın askerlik hizmetini yerine getirdiği, bir iddiaya göre firari olduğu da dikkate alınarak soruşturmanın ilk aşamasında devletin emniyet, istihbarat ve askerî birimlerinden ilgili kişilerin terör örgütleri ile bağlantısına ilişkin yapacağı soruşturmanın olayın gerçekleşme nedeninin aydınlatılması açısından kritik öneme sahip olduğu da söylenebilecektir.
- 60. Olayın, daha sonra görevli olduğu kabul edilen DGM Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi yaklaşık iki buçuk yıl sonra gerçekleşmiş ve bu dönemde şüpheli olarak tespiti yapılan (K.) soyadlı dört kişinin beyanlarının dahi alınmamış olduğu görülmektedir. Soruşturmanın çok kritik olan ilk iki buçuk yılında görev alan Kartal Cumhuriyet Başsavcılığının hangi kabul ile soruşturmaya yön verdiği açık değildir.

- 61. Somut olaydaki gibi ölümün nasıl gerçekleştiğine ve faillerinin kimler olduğuna dair olay yerinden ya da ceset üzerinden elde edilebilen somut bir bilginin bulunmadığı durumlarda daha çok önem arz etmekle birlikte olay hakkında şüpheli herhangi bir şey görmesi ya da duyması olası kişilerin hiç sorgulanmaması ya da çok geç sorgulanması, yürütülen soruşturmanın ölüm olayının nedenini veya sorumlu kişilerin ortaya çıkarılması imkânını zayıflatan önemli bir eksiklik olarak ortaya çıkmaktadır (Sultan Dölek ve diğerleri/Türkiye, § 72).
- 62. Anayasa'nın 17. maddesi gereğince yürütülecek soruşturmalarda, soruşturma makamlarının olayın gelişimine ve delillerin elde edilmesine ilişkin ölen kişinin yakınlarının soruşturma kapsamında her türlü iddialarını ve taleplerini karşılama zorunluluğu bulunmamaktadır (Sultan Dölek ve diğerleri/Türkiye, § 81). Soruşturma kapsamında yürütülecek soruşturma işlemlerinin belirleyicisi, yetkili soruşturma makamlarıdır. Soruşturma makamları, her bir somut olayın koşullarını ayrıca değerlendirerek makul olan bir yöntem belirleyecektir. Bu kapsamda -özellikle de olayın gerçekleştiği zamanda ve yerde- ilk anda yürütülecek işlemler çok büyük önem arz etmektedir. Geçen zamanla birlikte kaçınılmaz bir şekilde delillerin kaybolması, tanıkların yer değiştirmesi ve yaşananları hatırlamanın güçleşmesi gibi nedenlerle delil toplama ve olayın gerçekleşme şeklini belirlemenin giderek zorlaşacağı açıktır (Benzer yöndeki AİHM kararı için bkz. Saygı/Türkiye, B. No: 37715/11, 27/1/2015, § 48).
- 63. Olay yerini inceleme açısından soruşturma kapsamında yürütülen işlemlere bakıldığında cesedin bulunduğu yere soruşturma savcısının gittiğine dair bir bilgi bulunmamakta olup olay yerinde, ceset üzerinde ve civarında parmak izi, ayak izi, araç izi gibi olayın gelişimini aydınlatabilecek nitelikteki delillerin tespiti ve korunması yönünde bir çalışmanın da yapılmadığı görülmektedir. Olay yerine ilişkin hazırlanan ve iki polis memuru tarafından imzalanmış basit krokide de bu yönde herhangi bir tespit bulunmamaktadır.
- 64. Yukarıda yer verilen soruşturma işlemleri dışında polis veya Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından olayı aydınlatmaya yönelik bir işlem yapıldığına dair (soruşturma dosyasında yer verilen/nihai kararda değerlendirilen) bir bilgi veya belgenin de bulunmadığı görülmektedir. Başvurucular; Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından Emniyet Müdürlüğüne yapılan bildirimlerin gereğinin yapılmadığını, talep edilen sürelere uyulmaksızın sadece tarihleri değiştirilerek Cumhuriyet Başsavcılığına yapılan bildirimlerde soruşturma işlemlerine devam edildiğinin bildirildiğini ileri sürmektedir. Başvuru eki belge olarak sunulan ve soruşturma dosyasında yer alan yazışmalarda da herhangi bir gelişmenin bildirilmemiş olması, bunun yanı sıra Cumhuriyet Başsavcılığının bu konuda yapılan bildirimlerdeki yetersizlikleri açıkça ifade etmesi (bkz. §§ 19-22) başvurucuların iddialarını teyit eder niteliktedir.
- 65. Soruşturmanın makul bir özen ve hızla yapılıp yapılmadığına ilişkin tespit; başvuruya konu her bir olayın kendi koşullarına, soruşturmadaki şüpheli veya sanık sayısına, suçlamaların niteliğine, olayın karmaşıklık derecesine ve soruşturmanın ilerlemesine engel olan unsurlar ya da güçlüklerin bulunup bulunmadığına göre farklılık gösterebilecektir (Filiz Aka, § 44, Fahriye Erkek ve diğerleri, § 91). Buna ek olarak faili meçhul ölümlere ilişkin yapılan başvurularda, etkili soruşturma yükümlülüğü kapsamında ölenin, başvurucuların iddia ettiği gibi belirli bir üçüncü kişi tarafından öldürüldüğü sonucuna; her koşulda ve yapılması gereken her şeyin yapılmış olmasına rağmen mutlaka ulaşılması gerektiği elbette söylenemeyecektir. Böyle bir gerekliliğin, devletin ölüm olaylarına ilişkin usule ilişkin yükümlülüğü kapsamında olduğu ileri sürülemez.

- 66. Fakat başvuru konusu olay açısından yukarıda yer verilen tespitler birlikte değerlendirildiğinde soruşturma kapsamında ölüm olayının nedenini aydınlatmak için gerekli adımların zamanında atıldığının söylenemeyeceği, sorumluların tespitine yarayabilecek bütün delillerin toplanması konusunda gerekli özenin gösterilmediği, soruşturmanın çok uzun bir süre sonuca götürecek hiçbir işlem yürütülmeksizin sürüncemede bırakıldığı, bu durumun daha da ötesinde herhangi bir kesin sonuca ulaşılmasını ortadan kaldıracak bir şekilde zamanaşımı nedeniyle dava hakkında düşme kararı verilmesi ile soruşturma sürecinin, Anayasa'nın 17. maddesinin gerektirdiği yeterlilik ve hızda bir inceleme içermediği sonucuna ulaşılmıştır.
- 67. Açıklanan nedenlerle Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkının gerektirdiği etkili soruşturma yürütme yükümlülüğünün ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

68. 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası şu şekildedir:

"Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir."

- 69. Başvuruda her bir başvurucu için bilirkişi raporuyla tespit edilerek 200.000 TL maddi ve 100.000 TL manevi tazminat ödenmesi ve yargılama giderlerinin Hazine üzerinde bırakılması talebinde bulunulmuştur.
- 70. Başvuruda yaşam hakkının gerektirdiği etkili soruşturma yürütme yükümlülüğünün ihlal edildiğine karar verilmiştir. Bununla birlikte somut olayda yeniden soruşturma açılması imkânı olmadığı da dikkate alınarak başvurucuların yalnızca ihlal tespitiyle telafi edilemeyecek ölçüdeki manevi zararları karşılığında başvuruculara müştereken toplam net 60.000 TL manevi tazminat ödenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.
- 71. Başvurucular da uğradıklarını iddia ettikleri maddi zararla ilgili olarak Anayasa Mahkemesine herhangi bir belge sunmamıştır. Anayasa Mahkemesinin maddi tazminata hükmedebilmesi için başvurucuların uğradıklarını iddia ettikleri maddi zarar ile tazminat talebi arasında illiyet bağı kurulması gerekir. Bu nedenle Anayasa Mahkemesine herhangi bir belge sunmayan başvurucuların maddi tazminat talebi reddedilmelidir.
- 72. Başvurucular, yargılama giderleri ve avukatlık ücretinin taraflarına ödenmesini talep etmişlerdir. Başvurucular tarafından yapılan harç ve vekâlet ücretinden oluşan 1.698,35 TL yargılama giderinin başvuruculara müştereken ödenmesine karar verilmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

- A. Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,
- B. Yaşam hakkı kapsamında etkili soruşturma yürütme yükümlülüğünün İHLAL EDİLDİĞİNE,

- C. Başvuruculara müştereken net 60.000 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE, fazlaya ilişkin diğer tazminat taleplerinin REDDİNE,
- D. 198,35 TL harç ve 1.500 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 1.618,35 TL yargılama giderinin BAŞVURUCULARA MÜŞTEREKEN ÖDENMESİNE,
- E. Ödemelerin, kararın tebliğini takiben başvurucuların Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal faiz uygulanmasına,
 - F. Kararın bir örneğinin İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine 16/12/2015 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Burhan ÜSTÜN Üye Serruh KALELİ Üye Hicabi DURSUN

Üye Erdal TERCAN Üye Hasan Tahsin GÖKCAN